

Instelling en mandaat van de commissie

De commissie CIO-Onderwijs is ingesteld door CIO-plenair in 2007 ten behoeve van het godsdienstonderwijs op de openbare basisschool.

Deze commissie is in juli 2009 namens de protestants-christelijke kerkgenootschappen opgetreden als centrale zendende instantie in de oprichting van een landelijke stichting voor alle godsdienstig/humanistisch vormingsonderwijs (Stichting GVO en HVO).¹

Inmiddels is de commissie uitgebreid met leden van de Oud Katholieke Kerk en de Rooms Katholieke Kerk. De commissie geeft ook in voorkomende gevallen gevraagd en ongevraagd advies aan het CIO over onderwerpen die liggen op het raakvlak van kerken en onderwijs.

Samenstelling van de commissie

De commissie heeft in 2015 drie maal vergaderd. Zij was als volgt samengesteld:

drs. E.J. Hendriks, Zuidwolde	namens de Remonstrantse Broederschap, voorzitter
dr. G. van der Hoek, Krimpen aan den IJssel, penningmeester	namens de Gereformeerde Gemeenten, secretaris/
drs. M.H. Baan, Dirksland	namens de Christelijke Gereformeerde Kerken
ds. L. Bal, De Meern	namens de Protestantse Kerk in Nederland
mevr. drs. A.E. H. van der Kolk, Harderwijk	namens de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt
mevr. ds. J. Chr. Duhoux-Rueb, Wassenaar	namens de Algemene Doopsgezinde Sociëteit tot 12 oktober 2015. Als haar opvolger is benoemd ds. M.G. de Vries uit Giethoorn
de heer J.V. Kinneging, Utrecht	namens de Oud-Katholieke Kerk in Nederland
drs. L. Jansen, Apeldoorn	namens de Vrijzinnige Geloofsgemeenschap NPB
mevr. Mr. T. Klos-de Vries, Barendrecht	namens de Nederlands Gereformeerde Kerken tot 12 oktober 2015. Zij heeft nog geen opvolger.
de heer A. P. Driesprong, Dordrecht vacature	namens de Unie van Baptistengemeenten namens de ABC gemeenten
drs. L.F.M van Oers, Chaam.	namens de RK Bisschoppenconferentie

De leden van de commissie worden stilzwijgend herbenoemd wanneer zij aftredend zijn. Dit wordt gemeld aan het CIO-plenair.

Werkwijze en positie van CIO-O en verrichte werkzaamheden

a. *De rol van de Commissie CIO-O veranderde* na de oprichting van de denominatieve werkgevers stichtingen zoals de Stichting voor Protestants Centrum voor GVO (PC GVO).

---

¹ Andere denominaties zijn: het Humanistisch Vormings Onderwijs, de Rooms Katholieke Kerk in Nederland, het CMO (Moslims), de Hindoeraad en de Joodse Kerkgenootschappen.

Binnen het bestuur van PC GVO is de zetelverdeling als volgt ingericht:

- drie zetels voor de Protestantse Kerk in Nederland (waarvan één benoemd door het Klein Moderamen van de Synode, één vanuit de HGJB, één vanuit IKOS)
- één zetel voor de vrijzinnige kerken
- één zetel voor de orthodoxe kerken

De leden van het CIO-O zijn zich bewust van hun inhoudelijke verschillen, maar staan er gezamenlijk achter dat het goed is dat op openbare basisscholen kinderen op een respectvolle wijze kennis maken met godsdiensten in het algemeen en het (protestants) christelijk gedachtegoed in het bijzonder.

De commissie CIO-O is van mening dat de individuele bestuursleden van de stichting PC GVO geen formele bestuurlijke binding hoeven te hebben met hun zendende kerk.

De commissie CIO-O functioneert namens de Christelijke kerken als klankbord voor het bestuur van de Stichting PC GVO.

In 2015 is een statutenwijziging voorbereid. In het voorliggend concept krijgt de commissie CIO-O een duidelijker adviesrol, onder meer bij het voorzien in vacatures in het bestuur van PC GVO.

b. Voor het Protestantse veld is er door het Bureau GVO zeer veel werk verzet om ook nu weer te komen tot een correcte toewijzing van groepen (ca 1925 groepen) aan docenten (bijna 300)! Dit jaar een krimp van iets meer dan 3%, landelijk is dat ruim 2% voor het totaal van GVO en HVO.

In het aantal toegewezen groepen trad zo opnieuw een lichte daling op die met name werd veroorzaakt door het opheffen van scholen en door fusies: de gevolgen van dalende leerlingenaantallen.

Ook het aantal docenten daalde, door pensionering en door de ontwikkeling dat in de plaats van vertrekkende collega's met kleine dienstverbanden er nieuwe collega's komen met grotere dienstverbanden: voor hen is het geven van GVO een (hoofd)taak.

Het bestuur heeft in 2015 een Onderzoek laten verrichten naar de problematiek van het (her)krijgen van plaatselijke kerkelijke steun. Het onderzoeksrapport 'Plaatselijk verbonden' wordt in 2016 besproken en zal tot beslissingen leiden over te voeren beleid.

De commissie spreekt uit dat zij veel waardering heeft voor het werk van de tien regiobegeleiders, de docenten, het bureau en het bestuur. Met name de docenten en de regiobegeleiders zijn de ambassadeurs van het PC GVO.

Al met al schatten we dat nu ca 24500 kinderen protestants GVO volgen, iets waarvoor we dankbaar mogen zijn.

c. De *Vergadering van Aangeslotenen (VvA, ook wel aangeduid als Adviesraad)* belegde in 2015 naast de gebruikelijke plenaire bijeenkomst ook in een drietal regio's bijeenkomsten met regionale betrokkenen (docenten, lokale bestuurders, regiobegeleiders, bureaumedewerkers en bestuurders). Centraal stond daarbij opnieuw de prangende vraag hoe de (vroegere) lokale zendende instanties (bv IKOS afdelingen, lokale raden van kerken), blijvend ingeschakeld kunnen worden, dan wel dat er nieuwe lokale werkgroepen worden opgericht waar die ontbreken: de vraagstelling van het bovengenoemde onderzoeksproject. De VvA vergadering zelf is een adviesorgaan van de Stichting PC GVO en is betrokken bij het brainstormen over te voeren beleid.

d. De gebeurtenissen van zomer 2013 (dreiging van stopzetten van de bekostiging) waren een extra stimulans voor het gehele veld van GVO en HVO en voor elke denominatie afzonderlijk om zich extra te bezinnen op strategisch, dus lange termijn beleid. Binnen PC GVO resulteerde dit tot een in september vastgesteld Beleidsplan dat is geformuleerd in 'beleidskaarten' voor diverse aandachtsvelden, waarmee een periodiek gesprek over en bezinning op beleid wordt aangestuurd.

e. Vanuit het Dienstencentrum voor GVO en HVO zijn initiatieven ontplooid om te komen tot structurele bekostiging van GVO en HVO. Dat heeft inmiddels geleid tot een initiatief Wetsvoorstel dat aanhangig is gemaakt in de Tweede Kamer.

f. *De plaats van GVO en HVO in de grote steden*

Door allerlei ontwikkelingen is de deelname aan GVO en HVO in de grote steden (Rotterdam, Utrecht, Dan Haag, Amsterdam) zeer teruggelopen. Daarover is intensief overleg gevoerd. Er worden nu enkele pilots uitgevoerd. Hoe kan op een uitnodigende wijze en creatief GVO en HVO gegeven worden vanuit verschillende denominaties. En dat naast het verplichte vak Geestelijke Stromingen en naast hier en daar beoogde vakken als Levensbeschouwelijke Vorming.

g. De op ons initiatief gestarte opleidingen tot docent GVO, een zogeheten *minor GVO*, leverden nieuwe, jonge afstudeerders af. Daar is grote behoefte aan in verband met de leeftijdsopbouw van het docentenbestand. Deze opleidingen werden aangeboden in het Noorden (Assen) en in het centrum (Utrecht) van ons land.

Per 2016 wordt deze minor alleen aangeboden aan de geaccrediteerde PABO's van Stenden Hogeschool en Driestar Educatief.

Richtlijn bij alle scholingsactiviteiten, zowel de initiële opleiding als ook de na- en bijscholing, zijn de kwaliteitseisen van de Wet BIO.

h. *Scholing op Maat*

Bij de aanvang van de bekostiging in 2009 zijn, conform de Wet Beroepen in het Onderwijs (BIO), alle docenten bekwaam verklaard. Een deel van hen was ook bevoegd.

Omdat er grote verschillen zijn in de achtergrond en de opleiding van de bekwaam verklaarder docenten, die vaak jaren lang GVO gaven als vrijwilliger, is een extra scholingsaanbod ontwikkeld: Scholing op Maat. Er was t/m 2015 grote belangstelling voor deze inhaalslag van deskundigheidsbevordering. Voor de nieuwe cursus blijkt dat er niet opnieuw voldoende belangstelling is, om die reden wordt geen nieuwe cursus aangeboden.

i. *Studiedag*

Op 29 mei 2015 werd de jaarlijkse studiedag georganiseerd over het thema: Hoofd, hart en handen: wat is godsdienstig vormingsonderwijs?

j. *Contacten met het veld*

Ons commissielid Van Oers hield een causerie over: Boodschap van RKK over dialoog met mensen met andere godsdienst of andere levensovertuiging.

Dit boek is door hem geschreven om uit te leggen hoe de RKK door de tijd is omgegaan met vormen van dialoog en de praktijk ervan. Het beperkt zich tot de dialoog met 'niet Bijbelse godsdiensten', zoals de Islam, Hindoeïsme en Boeddhisme.

Met name na Vaticanum II is er een toegenomen bereidheid tot het voeren van een dialoog waarbij enerzijds gezocht wordt naar het gemeenschappelijke (Paulus VI) en anderzijds het onderscheid wordt benoemd (Benedictus).

Na afloop was er een boeiende uitwisseling over dialogen tussen godsdiensten en wat we daarvan kunnen leren voor het GVO.

Uitgebrachte adviezen

a. *aan CIO*: inzake het Wetsvoorstel van de heer Bisschop cs over de rol van de Onderwijsinspectie (advies over het herziene voorstel, na verwerking van het advies van de Raad van State).

b. brief aan de landelijke kerken over de betrokkenheid op plaatselijk niveau.

c. *aan PC GVO*: advies voor de cao onderhandelingen om het bedrag van de leermiddelenvergoeding per groep te verhogen en om in het kader van de taakbelasting het aantal lessen van de GVO docent aan te passen aan de situatie dat over meerdere scholen verspreid les wordt gegeven.

Onderhouden relaties door de commissie

a. met CIO-Plenair: De voorzitter woont, samen met andere voorzitters van CIO-commissies, een gedeelte van de vergaderingen van het moderamen van CIO bij.

b. met de zendende kerken: CIO-O leden zijn lid van de VvA (Adviesraad).

c. met lokale organisaties: IKOS afdelingen, lokale Raden van Kerken en andere plaatselijke organisaties voor GVO kunnen lid worden van de VvA.

Financiën

De door de commissie gemaakte reis- en vergaderkosten zijn direct vergoed door de penningmeester van CIO-plenair. De kosten bleven binnen de begroting (€ 2000).

Aandachtspunten voor toekomstig beleid

Het versterken van het plaatselijk draagvlak en het betrekken van plaatselijke afdelingen en commissies die zich bezig houden met GVO zal voor de komende periode weer een belangrijk aandachtspunt zijn. We denken hierbij ook aan de plaatselijke kerken. Dit zal ook uitgewerkt worden in de nieuwe statuten van de Stichting voor PC GVO..

Dit verslag is vastgesteld door de commissie CIO-O op 11 maart 2016 te Utrecht.
Tot het geven van een toelichting op dit verslag zijn wij gaarne bereid.

Namens de Commissie CIO-O

Drs. E.J. Hendriks, voorzitter
Dr. G. van der Hoek, secretaris